

Irinyi János
 Középiskolai Kémiaaverseny
 Győr, 1990. május 4.

Az elméleti feladatok megoldása és pontozása

I. téma: anyagszerkezet összesen 20 pont

1. a) HF, CH₃-OH, b) HF, c) NH₄⁺, d) HF, PH₃, NH₄⁺, CH₃-OH, e) HF, PH₃, CH₃-OH.
 helyes válaszonként 1-1 pont, összesen: 11 p.
2. a) Na, b) K, c) ^CCl, d) Cl, e) Br, f) ^{jég}K₂O, g) ^{víz}NH₃, ~~h) H₂O~~ NH₃, i) CO₂
 helyes válaszonként 1-1 pont, összesen: 9 p.

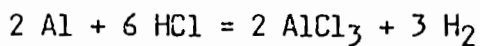
II. téma: általános kémia összesen 20 pont

1. Ne: 273 K, 10 g, H: 24,5 dm³, 6·10²⁴, CH₄: 546 K, 6·10²²
 Cl₂: 12,25 dm³, 35,5 g, SO₃: 0,5·10⁵ Pa, 3·10²³
 helyes válaszonként 1-1 pont, összesen: 10 p
2. Cl₂ + H₂O = HCl + HClO, redox., diszprop., 3 p
 HF + H₂O ⇌ H₃O⁺ + F⁻, sav-bázis, egyensúlyi 3 p
3. a) K⁺ + e⁻ = K, katódos redukció 1 p
 2I⁻ = I₂ + 2e⁻, anódos oxidáció 1 p
 b) barna, I₂-kiválás 1 p
 c) 2K + 2H₂O = 2KOH + H₂, lúgosodik 1 p

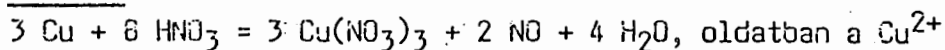
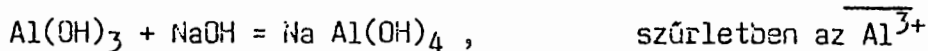
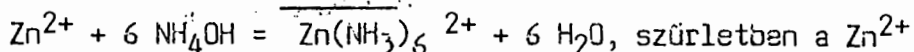
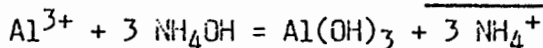
III. téma: szervetlen kémia összesen 20 pont

1. Minden kémcsőbe belefűjünk, amelyik megzavarosodik: Ca(OH)₂
 Ca(OH)₂ + CO₂ = CaCO₃ + H₂O
 Ca(OH)₂-dal vizsgálunk tovább:
 K₂CO₃ + Ca(OH)₂ = CaCO₃ + 2 KOH, fehér csap.: K₂CO₃
 2 AgNO₃ + Ca(OH)₂ = 2 Ag(OH) + Ca(NO₃)₂, barnuló csap.: AgNO₃
 AgNO₃-tal vizsgálunk tovább: ^{Ag₂O}
 AgNO₃ + HCl = AgCl + HNO₃, fehér túrós csap.: HCl
 2AgNO₃ + 2NaOH = Ag₂O + 2NaNO₃ + H₂O, barna csap.: NaOH
 felismert anyagokként 2-2, összesen 10 p.
 más megoldás is lehetséges

2. fémkeverék + HCl — Al, Zn oldódik, Cu nem

szűrlet + sok NH_4OH — Al(OH)_3 csap., Zn oldódik

elválasztott iononként 3-3-4 pont, összesen:
más megoldás is lehetséges

10 p.

IV. téma: szerves kémia összesen 20 pont

1. A) a,h, B) ^hc,d,e, C) a,b,c, D) f,d, E) c,g, F) i, G) d,e,f,
H) b, I) c, J) b,g

helyes párosítás esetén 0,5-0,5 pont, összesen

10 p.

2. a) HCOOH , CH_3COOH ,
Ag-tükörpróba pozitív negatív
- b) $\text{C}_5\text{H}_5\text{-OH}$ $\text{C}_6\text{H}_{11}\text{-OH}$
NaOH-dal reakcióba lép nem reagál
- c) $\text{C}_2\text{H}_5\text{-OH}$ $\text{CH}_3\text{-O-CH}_3$
Fémnátriummal H_2 -fejl. nincs reakció
- d) $\text{CH}_3\text{-C-CH}_3$ CH_3CHO
Ag-tükörpróba negatív pozitív
- e) $\text{CH}_2=\text{CH-COOH}$ $\text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-COOH}$
 Br_2 -os vizet elszínteleníti nem színteleníti el
- f) $\text{C}_5\text{H}_5\text{N}$ $\text{C}_4\text{H}_4\text{N}_2$
szubsztitúció pl. Br_2 -dal nem játszódik le

10 p.

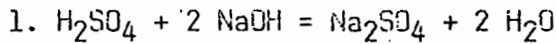
3. a) metil-benzol toluol
b) vinil-benzol sztírol
c) butándisav borostyánkősav
d) fenil-amin anilin

4 p.

Irinyi János
Középiskolai Kémiaaverseny
Győr, 1990. május 4.

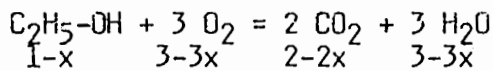
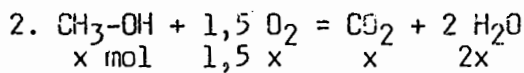
4. 1.
2
4
2
1
-----
kezes egy szél (3)

Számítási feladatok
Megoldások

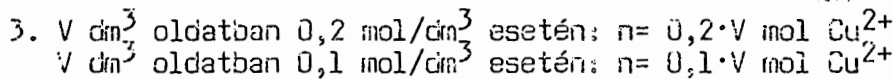

$$\begin{array}{r} 98 \text{ g} \quad 80 \text{ g} \\ 20 \text{ g} \quad x \\ \hline x = 16,33 \text{ g NaOH reagál} \end{array} \quad \begin{array}{l} 20 - 16,33 = 3,67 \text{ g NaOH} \\ \text{maradt feleslegben;} \end{array} \quad \begin{array}{l} \text{lúgos az oldat} \\ 5 \text{ p.} \end{array}$$

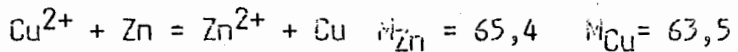
$$\begin{array}{l} y = 28,90 \text{ g Na}_2\text{SO}_4 \text{ 400 g old.-ban, } 376,3 \text{ cm}^3 \text{ old.-ban} \\ c_{\text{SO}_4} = 28,90 / 376,3 \text{ cm}^3 = 0,077 \text{ mol/dm}^3 \end{array} \quad \begin{array}{l} \\ 5 \text{ p.} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 1,75(1,5x+3-3x) = 3x+5-5x \\ x=0,4 \\ 1-x=0,6 \end{array} \quad \begin{array}{l} n \quad /n \\ \text{CH}_3\text{-OH} \quad \text{C}_2\text{H}_5\text{-OH} \end{array} = 2/3 \quad \begin{array}{l} \\ 10 \text{ p.} \end{array}$$

Kivált: $0,2V - 0,1V = 0,1 \cdot V \text{ mol Cu}^{2+}$

$\Delta m = 65,4 - 63,5 = 1,9$

$$\begin{array}{r} 1 \text{ mol Cu}^{2+} \quad \Delta m = 1,9 \text{ g} \\ x \text{ mol} \quad \quad \quad 1,00 \text{ g} \\ \hline x = 0,526 \text{ mol Cu válik ki} = n = 0,1 \cdot V \end{array} \quad \begin{array}{l} V = 5,26 \text{ dm}^3 \\ 10 \text{ p.} \end{array}$$

A mol%-os összetételéből megállapítható a vegy. krist.víz-tartalma

$$\begin{array}{r} 100 \text{ mol old. } 14,29 \text{ mol fém-nitrát} \\ (1+n) \text{ mol} \quad \quad \quad 1 \text{ mol} \\ \hline 100 = (1+n) \cdot 14,29 \quad n = 6 \text{ mol} \end{array}$$

A tömeg%-os összetételéből megállapítható a vegy. moláris tömege (M):

$$\begin{array}{r} 100 \text{ g old. } 63,45 \text{ g fémnitrát} \\ (M+108) \text{ g} \quad \quad \quad M \\ \hline M = 187,48, \text{ a } \text{Me}(\text{NO}_3)_2 \text{ képletből a fém moláris tömege:} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 187,48 - 124 = 63,48 \text{ g/mol} = M_{\text{Cu}} \\ \text{Ez a fém a réz! } \text{Cu}(\text{NO}_3)_2 \cdot 6\text{H}_2\text{O} \end{array} \quad \begin{array}{l} \\ 10 \text{ p.} \end{array}$$

